

การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1
THE ACADEMIC ADMINISTRATION ACCORDING TO THE FOUR
IDDHIPADA PRINCIPLES OF THE EDUCATIONAL INSTITUTION
ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF LOEI PRIMARY
EDUCATION AREA 1

¹ศิรินทรา ศรีบัวระบาล, ²พระครูปิยะติคุณรังษี และ ³พระครูปลัดสมชัย นิสฺสโภ

¹Sasicha Muangphukhieo, ²Phrakhrupariyattkhunrangsi
and ³PhrakhrupaladSomchai Nissabho

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

¹taliw.sirintra@gmail.com

Received : May 25, 2024; Revised : June 25, 2024; Accepted : August 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 2) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 3) เพื่อเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

¹นิสิต, หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร. สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย

³อาจารย์, ดร. สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย

ประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านการนิเทศการศึกษา ตามลำดับ 2) การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการวัดผลประเมินผลตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการนิเทศการศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ตามลำดับ 3) แนวทางการการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า ผู้บริหารควรดำเนินการจัดทำหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย ให้ความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น พิจารณาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการเรียน พิจารณาวางแผนกระบวนการวัดและประเมินผล และกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการกำกับติดตามการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ และผู้บริหารควรนำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการ มีการวางแผนการใช้สื่อ ตลอดจนมีการประเมินและรายงานผลการใช้สื่อ เพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาต่อไป

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ; อิทธิบาท 4 ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research had the following objectives: 1. to study the state of academic administration of educational institution administrators under the Office of the Loei Primary Educational Service Area 1; 2. to study academic administration according to the Four Iddhipada by educational institution administrators under the Office of the Loei Primary Educational Service Area 1; 3. to propose guidelines for academic administration based on the Four Iddhipada by educational institution administrators under the Office of the Loei Primary Educational Service Area 1. The research findings indicate that: 1. The overall level of academic administration by

educational institution administrators under the Office of the Loei Primary Educational Service Area 1, was at the highest level. When considering specific aspects, they were also at the highest level, ranked from highest to lowest in means: teaching management in schools, assessment, curriculum development, educational media, innovation and technology development, and educational supervision. 2. Academic administration according to the Four Iddhipada by educational institution administrators under the Office of the Loei Primary Educational Service Area 1, was at the highest level overall, with ranking from highest to lowest in means: assessment, educational supervision, curriculum development, teaching management in schools, and educational media, innovation, and technology development. 3. The guidelines for academic administration based on the Four Iddhipada for educational institution administrators under the Office of the Loei Primary Educational Service Area 1, suggest that administrators should develop and implement curriculum effectively, prioritize learner-focused teaching, plan systematic assessment and internal supervision, ensure regular monitoring of supervision, and utilize educational media, innovation, and technology in administration with planned and evaluated use for educational quality improvement.

Keywords: Academic administration, Iddhipada 4, Educational institution administrators

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ได้ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก วันที่ 6 เมษายน 2560 และมีผลบังคับใช้แล้ว มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่อยู่ในวงการศึกษานี้ที่จะต้องปรับตัวและเตรียมความพร้อมให้เป็นที่ไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ดังนี้ มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและ

พัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา ตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริม และสนับสนุน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วม ในการดำเนินการด้วย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตาม ความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริมและสนับสนุน ให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพ และได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผน การศึกษาแห่งชาติด้วยการศึกษาทั้งปวง ต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2560)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญ ในการผลักดันใน การปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งเป็นหัวใจของการปฏิรูปทางการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542 ให้ประสบผลสำเร็จ ดังนั้น ภารกิจด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงเป็นภารกิจหลัก ที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก นอกจากนั้นการบริหารและการจัดการศึกษา ต้องเน้นการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาโดยตรง ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งบัญญัติไว้ตามมาตรา 39 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เพื่อรองรับเจตนารมณ์ดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษา ยุคปฏิรูปต้องปรับเปลี่ยนบทบาทและวิธีการบริหารของตนใหม่ โดยต้องมีคุณสมบัติของความเป็น ผู้นำทางวิชาการ มีความรอบรู้ มีวิสัยทัศน์ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะพัฒนา องค์กรของตนให้มีความเป็นเลิศด้านการจัดการศึกษาแก่ประชาชนได้อย่างมีคุณภาพ (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นงานหลัก เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียน ทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพ การให้ความสำคัญ ต่อการบริหารงานวิชาการต้องมีสิ่งเหล่านี้ ได้แก่ มีขอบข่ายการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจน มีวิสัยทัศน์และแนวคิดใหม่ ๆ ในการพัฒนางาน มีการพัฒนางานวิชาการอย่างจริงจัง มีการนำปรัชญาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ และการนำ ความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการ ถ้ามองในด้านกระบวนการ ดำเนินงานแล้ว เป็นการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับ การปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการ ประเมินการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา และ เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน (สุวิภา เพชรคง, 2564)

จากรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ยังมีจุดอ่อนและอุปสรรคที่จำเป็นต้องได้รับการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้มีความเข้มแข็งขึ้น ในการบริหารงานวิชาการคือ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ทำให้ การประชาสัมพันธ์และการเข้าร่วมการสอบของนักเรียนค่อนข้างน้อยกว่าเป้าที่ตั้งไว้ การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาด้านการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มความเป็นเลิศ ทางวิชาการมีทักษะความรู้ที่สอดคล้องกับทักษะจำเป็นในศตวรรษที่ 21 และยังส่งผลให้การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้นักเรียนมีข้อจำกัด เพราะการมาเรียนแบบ On – Site มีข้อจำกัดต้องหยุดเรียนและการจัดการศึกษาทุกระดับ ทำให้คุณครูผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอน และเรียนรู้พัฒนาตนเองในสร้างนวัตกรรมวิถีใหม่ ด้านการส่งเสริมพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก นอกจากนี้ทำให้การจัดกิจกรรมได้ไม่ทั่วถึง ประกอบกับคุณครูผู้สอนบางคนจะไม่มีความถนัดในการสอนแบบออนไลน์ ไม่สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบการสอนได้ ทำให้ประสิทธิภาพคุณภาพไม่ได้เต็มศักยภาพเท่าที่ควร ดังนั้นการบริหารงานวิชาการถือเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษาและมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้มีมาตรฐานของคุณภาพการศึกษาที่ปรากฏเด่นชัดในการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1, 2564)

การบริหารงานวิชาการ ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ซึ่งเป็นหลักพุทธธรรมแห่งความสำเร็จ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาการบริหารงานวิชาการ เพื่อใช้ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลสารสนเทศ และเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1
3. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบผสม (Mixed Methods Research) ทำการวิจัย ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ทั้งวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จำนวนทั้งหมด 1,370 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 รวมทั้งสิ้นจำนวน 302 คน 2.3 กลุ่มเป้าหมายเชิงคุณภาพ

กลุ่มสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 2 คน และครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 2 คน พระสงฆ์ 1 รูป รวมเป็น 5 รูป/คน โดยเลือกแบบเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน

ในสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านการนิเทศการศึกษา ตามลำดับ

2. การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการวัดผล ประเมินผลตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการนิเทศการศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ตามหลัก อิทธิบาท 4 และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ตามลำดับ

3. แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

เป็นการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีแบบฟอร์มข้อมูลรายละเอียดที่ผู้วิจัยทำ ขึ้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ได้ผลดังต่อไปนี้

3.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ ผู้บริหารต้องมี ใจรักในการบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตาม มาตรฐานการเรียน สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และมุ่งต่อการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพและมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็ม ศักยภาพ รวมทั้งพิจารณาไตร่ตรองประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง

3.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญด้านการจัดการเรียนการสอนด้วยความเอาใจใส่ ส่งเสริมให้ครูมี แผนการสอนให้ครบถ้วนทุกชั้นและทุกกลุ่มสาระ โดยใช้เทคนิค รูปแบบการสอนที่หลากหลาย พิจารณาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการเรียน ใส่ใจติดตามการจัดการเรียนการสอนของ ครู เพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3.3 ด้านการวัดผลประเมินผล ตามหลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ ผู้บริหารต้องตั้งมั่น และ พิจารณาวางแผนกระบวนการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ มีใจรักส่งเสริมให้ครูผู้สอน

เข้าใจกระบวนการวัดผลประเมินผลและใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติ ประเมินความประพฤติกการเรียน การร่วมกิจกรรมผลงานจากโครงการหรือแฟ้มสะสมผลงาน โดยสถานศึกษาจะเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมิน และนำผลจากการวัดผลประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.4 ด้านการนิเทศการศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการนิเทศภายในสถานศึกษา พิจารณาประชุมชี้แจง วางแผนเกี่ยวกับแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา จัดกระบวนการนิเทศให้เป็นระบบด้วยความใส่ใจ มีการกำกับติดตาม การนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ สร้างความรัก ความศรัทธา ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจต่อผู้รับการนิเทศ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศดำเนินการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จตามเป้าประสงค์ของสถานศึกษา

3.5 ด้านการนิเทศการศึกษา ตามหลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา มุ่งมั่นตั้งใจพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยนำสื่อ เทคโนโลยีเข้ามามีใช้ในการบริหารจัดการ มีการวิเคราะห์ วางแผนการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับความเหมาะสมและความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนมีการประเมิน และรายงานผลการใช้สื่อ เพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในสถานศึกษาต่อไป

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผู้วิจัยได้นำประเด็นมาอภิปราย ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 มีการกำหนดนโยบาย ในการพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาไฉษิต โฆสตรม

โม (บำรุงแจ่ม) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5" ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 พบว่า การบริหารงานวิชาการในสภาพปัจจุบันโดยรวม อยู่ในระดับมาก และพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการจัดการหลักสูตรแผนการเรียนรู้อื่นๆ และด้านการนิเทศการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน ตามลำดับ

2. การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการวัดผลและประเมินผลตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการนิเทศการศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านจัด การเรียนการสอนในสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ตามลำดับ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการวัดผลและประเมินผลตามหลักอิทธิบาท 4 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ส่งเสริมให้ผู้บริหาร และครูมีการดำเนินงานตามแผนการวัดผลประเมินผล ด้วย ความขยันหมั่นเพียร และมีแนวปฏิบัติกรวัดผล ประเมินผลที่ชัดเจนเป็นระบบด้วยความเอาใจใส่ และพิจารณาผลจาก การวัดผลประเมินผล นำมาปรับปรุงพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤตล มะโนศรี ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียน มัธยมศึกษา สหวิทยาเขตหลักเมืองเลย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสหวิทยา เขตหลักเมืองเลย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการนิเทศการศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านจัด การเรียนการสอนในสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ตามลำดับ

3. แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 มีใจรักในการบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียน สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และทุ่มเทต่อการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพและมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ รวมทั้งพิจารณาไตร่ตรองประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3.2 ด้านจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ให้ความสำคัญด้านการจัดการเรียนการสอนด้วยความเอาใจใส่ ส่งเสริมให้ครู มีแผนการสอนให้ครบถ้วนทุกชั้น และทุกกลุ่มสาระ โดยใช้เทคนิค รูปแบบการสอน ที่หลากหลาย พิจารณาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดี ต่อการเรียน ใส่ใจติดตามการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3.3 ด้านการวัดผลและประเมินผลตามหลักอิทธิบาท 4 ตั้งมั่น และพิจารณาวางแผนกระบวนการการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ มีใจรักส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้าใจกระบวนการวัดผลประเมินผลและใช้วิธีการวัด และประเมินผลที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติประเมินความประพฤติการเรียน การร่วมกิจกรรมผลงานจากโครงการหรือแฟ้มสะสมผลงาน โดยสถานศึกษาจะเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมิน และนำผลจากการวัดผลประเมินผลมาใช้ ในการปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.4 ด้านการนิเทศการศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ให้ความสำคัญต่อการนิเทศภายในสถานศึกษา พิจารณาประชุมชี้แจง วางแผนเกี่ยวกับ แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา จัดกระบวนการนิเทศให้เป็นระบบ ด้วยความใส่ใจ มีการกำกับติดตาม การนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ สร้างความรัก ความศรัทธา ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจต่อผู้บริหารนิเทศ เพื่อให้ผู้บริหารนิเทศดำเนินการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จตามเป้าประสงค์ของสถานศึกษา

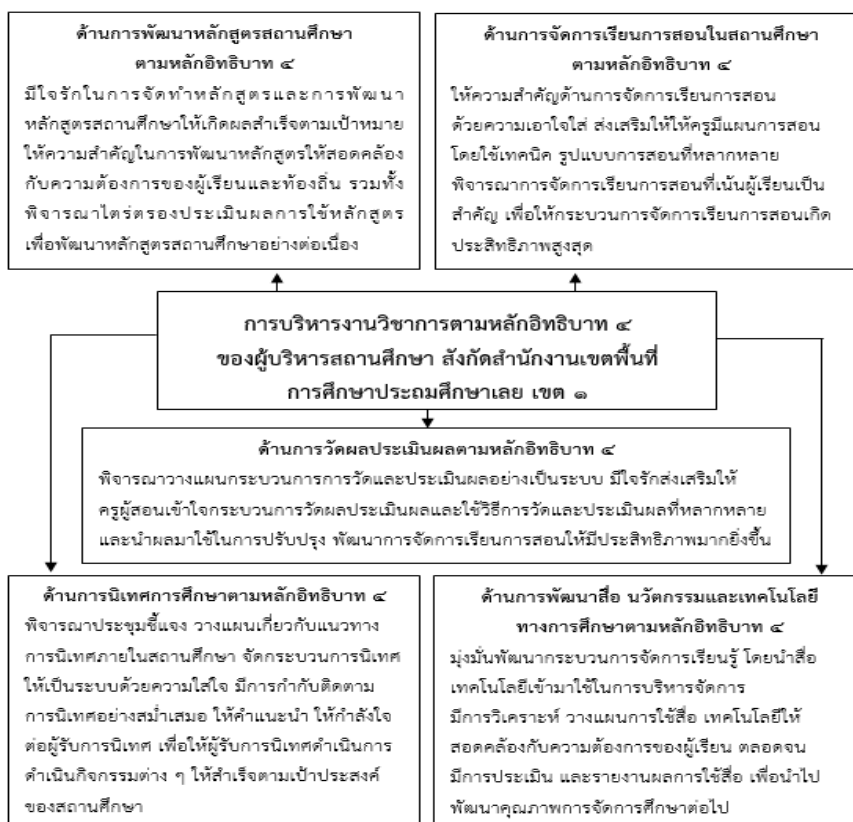
3.5 ด้านพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา มุ่งมั่นตั้งใจพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยนำสื่อ เทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการ มีการวิเคราะห์ วางแผนการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับความเหมาะสมและความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนมีการประเมินและรายงานผลการใช้สื่อ เพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในสถานศึกษาต่อไป

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิภา เพชรคง ได้ศึกษา “การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่”

ผลการวิจัยพบว่า แนวทาง การบริหารงานงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ คือ ดำเนินงานวิชาการ 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผลการศึกษา ด้านการนิเทศภายใน โดยประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ตามแนวทางการบริหารงาน ขั้นตอนดังนี้ 1) กำหนดเป้าหมายและแผนพัฒนาการให้บริการในแต่ละด้าน 2) การจัดระบบบริหารงานวิชาการตามแผนที่วางไว้ 3) การดำเนินงานตามแผนการบริหารงาน 4) การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การให้บริการงานวิชาการ 5) การรายงานผลการดำเนินงานตามระบบการบริหารงานวิชาการ 6) การแก้ไขและปรับปรุงจากการนิเทศติดตาม 7) นำผลการนิเทศและประเมินผลไปพัฒนาในปีการศึกษาต่อไป

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

องค์ความรู้จากการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 1 มีดังนี้

เอกสารอ้างอิง

- นฤดล มะโนศรี. (2565). การบริหารงานวิชาการตามหลักกฤษฎีบท 4 ของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตหลักเมืองเลย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลยหนองบัวลำภู. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาโฆสิต โฆสธมโม บำรุงแจ่ม. (2564). รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักกฤษฎีบท 4 ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. (2564). รายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564. เลย: สำนักงาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- สุวิภา เพชรคง. (2564). การบริหารงานวิชาการตามหลักกฤษฎีบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย.